МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет іноземних мов

Катедра перекладознавства і контрастивної лінгвістики

імені Григорія Кочура

Затверджено

на засіданні катедри
перекладознавства і контрастивної лінгвістики
імені Григорія Кочура
факультету іноземних мов
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08.2025 р.)

Завідувач катедри _____ О.В. Дзера

Силабус з навчальної дисципліни

«Міжкультурна комунікація та проблеми перекладу тексту»,

що викладається в межах ОПП **«Прикладна лінгвістика»**

другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності **В11 Філологія,**

спеціалізації **В11.10 Прикладна лінгвістика**

Львів 2025 р.

Назва курсу	Міжкультурна комунікація та проблеми перекладу тексту
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка Львів, вул. Університетська 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет іноземних мов, кафедра перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки. Спеціальність – В11 Філологія. Спеціалізація – В11.10 Прикладна лінгвістика.
Викладачі курсу	Шмігер Тарас Володимирович, д.ф.н., проф., професор кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені Григорія Кочура
Контактна інформація викладачів	taras.shmiher@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	У день лекцій після лекцій. Можливі он-лайн консультації через Teams або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій студенти пишуть на електронну пошту або телефонують.
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/mizhkulturna-komunikatsiia-ta-problemy-perekladu-tekstu-2025
Інформація про курс	Курс “Міжкультурна комунікація та проблеми перекладу тексту” є нормативною дисципліною зі спеціальності В11 Філологія для освітньо-професійної програми «Прикладна лінгвістика» і викладається в 2-му семестрі в обсязі 3 кредитів ЄКТС.
Коротка анотація курсу	Основний вияв міжкультурної комунікації полягає у створенні нового тексту під час передачі інформації похідною мовою з вихідної мови. Така передача насправді охоплює дуже широкий спектр розуміння процесу й продукту, що охоплює шерег мовних, літературних і навіть аксіологічних параметрів, як-от: концептуалізація й вербалізація, мовна асиметрія, етнічність тексту, функційність поетики, досвідність читацької громади, текстосемантична цінність тощо. **Завдання курсу** полягає у введенні студентів у нову для них сферу перекладознавства, перш за все з текстоцентричного боку, внаслідок чого студенти розвивають своє розуміння головних положень цієї науки, ознайомлюються з відповідною метамовою і починають оперувати нею репродуктивно.
Мета та цілі курсу	Аналізувати тексти із погляду функцій перекладу. Класифікувати перекладні тексти за цілями аналізу. Визначати елементи документа базові для еквівалентності. Розпізнавати функцію аналізу перекладу.
Література для вивчення дисципліни	*1. Основна:* 1. Коломієць Л.В. Перекладознавчі семінари: актуальні теоретичні концепції та моделі аналізу поетичного перекладу. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2011. 527 с. 2. Шмігер Т. Перекладознавчий аналіз – теоретичні та прикладні аспекти: давня українська література сучасними українською та англійською мовами. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 508 с.

	3. Українське перекладознавство Пряшівщини : антологія / уклали Т. Шмігер та О. Літвіняк ; НТШ, Коміс. всесвіт. л-ри та міжкультур. комунікації ім. М. Лукаша. Львів : Наукове товариство ім. Шевченка; Дослідно-видавничий центр НТШ, 2024. 527 с. (Національна пам'ять у перекладознавстві ; вип. 5). 4. Shmiher T. Liturgical translation in Ukraine and Poland: a comparative approach to text, religion and culture. Lviv: Ivan Franko National University of Lviv, 2024. 308 p. 5. The Routledge Handbook of Translation Studies and Linguistics / Ed. K. Malmkjaer. London: Routledge, 2017. 466 p. 6. The Routledge Handbook of Translation and Culture / Eds. S.-A. Harding and O. Carbonell Cortés. Abigndon, Oxon; New York, NY: Routledge, 2018. xii, 643 p. *2. Додаткова:* 7. Andričík M., Shmiher T. Translating Milton into the Slavic world. Levoča: Modrý Peter, 2023. 126 p. 8. The Routledge Handbook of Arabic Translation (1st ed.) / Eds. Hanna S., El-Farahaty H., & Khalifa A.-W., 2019. 9. The Routledge Handbook of Persian Literary Translation (1st ed.), / Eds. Shabani-Jadidi, P., Higgins, P.J., & Quay, M. (Eds.)., 2022. 10. The Oxford handbook of translation studies / ed. by K. Malmkjaer, K. Windle. Oxford: Oxford University Press, c2011. xvii, 607 p. 11. The Routledge Handbook of Translation Theory and Concepts / Eds. R. Meylaerts & K. Marais. London: Routledge, 2023. 518 p. 12. The Routledge handbook of translation studies / edited by Carmen Millán-Varela and Francesca Bartrina. London: Routledge, 2013. xvii, 571 p. 13. Übersetzung - Translation - Traduction. Ein internationales Handbuch zur Übersetzungsforschung : Im 3 T. / Kittel, Harald et al. Berlin & New York: Walter de Gruyter, 2004-2011.
Тривалість курсу	Семестр (2-й)
Обсяг курсу	Загальний обсяг - 90 годин, з них 32 години аудиторних занять (16 годин лекцій, 16 годин практичних занять) та 58 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен розвивати та вдосконалювати такі *Загальні компетентності*: ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні. *Фахові компетентності:*

	ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямах і школах. ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства. ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів. ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень. ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату. *Програмні результати навчання*: ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами. ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі. ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації. ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці. ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства. ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації). ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних. ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів. ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:** - методи аналізу перекладного тексту, - засоби оцінки перекладацьких рішень, - головні риси передперекладацького і постперекладацького аналізу, - базові елементи критики й редагування перекладу. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти**: - аналізувати тексти із погляду перекладу; - класифікувати перекладні тексти за типами й функціями; - визначати елементи тексту базові для еквівалентності; - розпізнавати функцію мовних одиниць у тексті й дискурсі.

Ключові слова	Міжкультурна комунікація, критика перекладу, перекладознавчий аналіз, оцінка якості перекладу, одиниця перекладу.
Формат курсу	Очний
Теми	**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.** 1. Міжкультурна комунікація як текст 2. Перекладознавчий аналіз як алгоритм **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.** 3. Когнітивна теорія перекладу 4. Комунікативні підходи до перекладу 5. Культурна аксіологія крізь призму перекладних текстів
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують ґрунтовних знань з практичного володіння англійською мовою, достатніх для сприйняття категорійного апарату різножанрового мовлення. Курс пов'язаний з дисципліною «Іноземна мова за професійним спрямуванням».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Пояснювально-ілюстративний метод (лекція, пояснення, бесіда), дослідницький, проектно-орієнтоване навчання, дискусія
Необхідне обладнання	Ноутбук, проєктор, екран.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: <u>Практичні заняття</u>: за усні відповіді максимальна кількість 24 бали (8 занять максимально по 3 бали за заняття). 3 бали – студент повною мірою виконав завдання, володіє навчальним матеріалом, самостійно й аргументовано його викладає, докладно відповідає на додаткові питання; 2 бали – студент володіє навчальним матеріалом на достатньому рівні, розуміє і викладає його основний зміст, однак невичерпно, без глибшого аналізу, обґрунтування й аргументації, допускає окремі неточності та помилки; 1 бал – студент частково володіє навчальним матеріалом, не здатен викласти зміст більшості питань, допускає суттєві помилки; 0 балів – студент не володіє навчальним матеріалом. <u>За написання есе чи ІНДЗ - 16 балів</u>: 16-14 балів – обрану тему розкрито у повному обсязі, матеріал викладено логічно з відповідними висновками, здобувач показує глибокі знання з теми реферату, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання під час захисту; 13-11 балів – обрану тему розкрито у повному обсязі з незначними помилками або неточностями, але в цілому матеріал викладено логічно з відповідними висновками, під час захисту здобувач показує знання зтеми реферату, майже впевнено відповідає на поставлені запитання; 10-8 балів – обрану тему розкрито у повному обсязі з незначними помилками або неточностями, матеріал викладено здебільшого логічно, з

	нечітко сформульованими висновками, під час захисту здобувач виявляє невпевненість, показує слабкі знання з теми реферату, не завжди дає вичерпні відповіді на запитання; 7-5 – обрану тему розкрито частково і однобоко, матеріал викладено без чітко сформульованих висновків, під час відповіді здобувач зовсім не орієнтується у темі доповіді, не дає відповідей на більшість запитань; 0 балів – завдання не виконано. <u>Контрольні заміри (модулі)</u> - максимальна кількість балів - 30. Студенти відповідають на питання. Заплановано 2 модулі, кожний з яких оцінюється максимально по 15 балів. Критерії оцінювання питань модулів: 15-13 балів – студент повністю розкрив проблематику, яка піднімалася в запитанні, навів приклади, висвітлив причинно-наслідкові зв'язки, використав знання, отримані при самостійній роботі; 12-10 балів – студент розкрив проблематику, яка піднімалася в запитанні, навів приклади, висвітлив причинно-наслідкові зв'язки, але у відповіді допустив незначні неточності; 9-7 балів – студент погано володіє навчальним матеріалом, лише частково дав відповідь на питання; 0 балів – студент не відповів на запитання. <u>Підсумкова контрольна робота .</u> Максимальна кількість балів за три письмові завдання - 30 (30 балів отримує студент, який виконав три завдання; 20 балів отримує студент, який виконав два завдання; 10 балів отримує студент, який виконав 1 завдання; 0 балів у студента, який не виконав завдань). У рамках **неформальної освіти** здобувачі можуть самостійно проходити курси на інтерактивних онлайн-платформах (Дія. Цифрова освіта, Prometheus, EdEra, Освітній Хаб, ВУМ (Відкритий Університет Майдану), COURSERA та ін.) за темами навчальної дисципліни, що буде враховуватися при оцінюванні аудиторної та самостійної роботи здобувача (максимум - 16 балів). Підсумкова максимальна кількість балів 100. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали, набрані на поточному опитуванні, самостійній роботі, бали на контрольних замірах (модулях), підсумковій контрольній роботі та бали набрані в рамках неформальної освіти. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади

	можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Питання до модульних контрольних робіт	1. Принципи оцінки якості перекладу 2. Компонентний і категорійний аналіз. 3. Етимологічний аналіз крізь призму перекладу. 4. Концептно-дискурсний аналіз. 5. Когнітивносемантичний аналіз. 6. Прототипні сценарії та їхній опис. 7. Соціокультурний метод для оцінки перекладу термінів. 8. Концептне моделювання емоцій. 9. Комунікативні засади аналізу перекладу. 10. Застосування теорії релевантності у перекладі. 11. Аксіологічне моделювання тексту. 12. Культурна матриця у тексті перекладу. 13. Постколоніальна теорія перекладу. 14. Етнографічна оцінка перекладу. 15. Фемінізм і перекладознавчий аналіз. 16. Когнітивна поетика.
Опитування	Опитування для оцінки якості курсу буде надана після завершення курсу.

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1-2 т.	**Міжкультурна комунікація як текст** - Категорії міжкультурної комунікації та перекладознавчі принципи. - Постпозитивізм і його значення для знань про переклад. - Дидактика і критика перекладу: міжкультурний аспект.	Лекція – 2 год. практичне заняття – 2 год.	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Аналіз естетики побуту на основі обраного твору. 8 год.	1-2 т.
3-4 т.	**Перекладознавчий аналіз як алгоритм** - Типологія текстів - Параметризація оцінки якості перекладу - Діахронія та синхронія у рецепції й перцепції текстів.	Лекція – 2 год. практичне заняття – 2 год.	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Етимологічний аналіз на основі обраного твору. 8 год.	3-4 т.
5-8 т.	**Когнітивна теорія перекладу** - Принципи когнітивної лінгвістики. Когнітивна семантика. - Когнітивні моделі аналізу тексту й перекладу. - Дискурсний аналіз у перекладі. - Лексикотематичні питання перекладу (на прикладі емоцій)	Лекція – 4 год. практичне заняття – 4 год.	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Зіставний аналіз емоцій на основі обраного твору. 14 год.	5-8 т.
9-12 т.	**Комунікативні підходи до перекладу** - Принципи комунікативної лінгвістики. - Вагомість нарації для інтерпретації й естетики тексту. - Поетика літературних жанрів. - Застосування теорії релевантності у перекладі.	Лекція – 4 год. практичне заняття – 4 год.	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Аналіз стимулів на основі обраного твору. 14 год.	9-12 т.

	- Риторичні категорії тексту.				
13-16 т.	**Культурна аксіологія крізь призму перекладних текстів** - Культура та аксіологія для оцінки якості перекладу. - Культурна матриця і текст. - Постколоніальна теорія перекладу. - Етнографічний підхід до перекладного тексту.	Лекція – 4 год. практичне заняття – 4 год.	Основна література Додаткова література Інтернет-ресурси	Аналіз цінностей на основі обраного твору. 14 год.	13-16 т.